

Beneficium je zřízeno pro každého vykonavatele určitého úřadu, proto můžeme říci: pro úřad. Vzhledem k čekatelství třeba uvážit toto: Vlastníkem není celá církev, nýbrž příslušný úřad nebo ústav (theorie institutní). Není však jisto, který úřad bude nadřizen zanikajícímu úřadu v době jeho zániku (čekatelství vyššího úřadu by mohlo mít jen v tomto případě význam; nemůže tedy být řečí o čekatelství tohoto nadřizeného úřadu. Protože ani celá církev tohoto práva nemá a poněvadž ho nikdo jiný nemůže mít, nelze tu o čekatelství vůbec mluvit. Každé takové církevní jmění má patrně povahu nadace, jejíhož důchodu beneficiát požívá. Libovolněji nakládati nemůže (mrtvá ruka). To bylo asi stanoviskem i rak. práva — v § 38 I. zák. č. 50/1874 se praví, že stát skýtá církevnímu majetku ochranu všeužitečných nadací. Cit. Henner, Círk. právo 308).

Čís. 2.

Případy hlavy X. dílu II. obč. zák.

A. Obč. zákon považuje poměr fideikomisu za případ děleného vlastnictví (§ 629), ač to nerozvádí tak důsledně jako pruský Landrecht, který v tom byl redaktorům vzorem. O podstatě fideik. jsou mínění právě tak různá jako při děl. vlastnictví. Často se považuje uživatel za pravého (jediného) vlastníka, omezeného ve smyslu zakládací listiny. Při takovém chápání věci mají čekatelé fideikomisu (jeden z nich) pouze právo uvázat se v dědictví. Sedláček (»Pozemková reforma«) jde tak daleko, že tvrdí asi toto: Vrchní vlastnictví čekatelů se nedá nijak vymezit a je proto prázdňím pojmem. — Jisto je, že uživatel fideikomisu má některá práva, kterých nemá obyčejný držitel: jen on má reivindikační žalobu (Sedláček.) Podle § 4 zák. o zrušení svěřenství (ze 3. července 1924 č. 179 Sb. z. a n.) připadne fideikomisní jmění do pozůstalosti uživatele (»držitele« jistě nikoli v technic. smyslu). Naproti tomu důležitým právem plynoucím z čekatelského práva nápadníků je oprávnění žádati svěřenský soud, aby držitel fid. odňal správu tohoto jmění a ustanovil sekvestora, pokud možno nejbližšího čekatele. Z toho je jasno, že čekatelé mají právo (přítomné!) k p o d s t a t ě věci. Oni mohou totiž žádati za ustanovení sekvestora — vedle jiných případů — zejména tehdy, když držitel špatnou správou ohrožuje podstatu jmění. To nelze zeslabit ani odkazem na § 812. — Jiné jejich právo: Společně s kurátorem fideikomisu účastní se procesů, které se týkají kmenového jmění fideikomisu. Proto už z těchto důvodů lze stěží tvrdit, že jejich právo je jen eventuálním právem dědickým.

Osoby čekatelů jsou určeny rodovou příslušností, co do pořadí platí vůle zřizovatele; o rozdílu práv několika nápadníků viz při fid. substituci. Arci vedle rodové příslušnosti bylo třeba ještě některých dalších náležitostí ke schopnosti být čekatelem. Ale § 2 odst. 2. zák. zrušovacího odstranil některá omezení i proti projevené vůli zřizovatelově, pokud se totiž přičila demokratickým zásadám a právnímu stavu nastalému zrušením šlechtictví.

Zánik čekatelství nastává zánikem fideikomisu; též vymřením (nebytím) čekatelů t. j. konsolidací v rukou posledního držitele, který pak může jměním libovolně nakládati § 645. Co do předmětu, týká se fideikomis převážně nemovitostí (nejnižší jich hodnota nebyla u nás

stanovena), ale může též pozůstávati v kapitálu § 633. Týž § má na konci zajímavé ustanovení, které nám může způsobiti nemalou nepříjemnost, zastáváme-li mínění o jediném (pravém) vlastnictví souboru čekatelů: Držitel (»Inhaber«) může přenechat pozemky i do dědičného pachtu, stává se vrchním vlastníkem vůči pachtýři, musí tedy mít alespoň tolik práva, kolik ho přenáší.

B. Substituce v u l g á r n í nezakládá čekatelství; je to jen opatření zůstavitelovo, aby se pozůstalost ocitla v rukách důvěryhodných. Neomezuje tedy instituta nijak ani v nakládání mezi živými ani na případ smrti.

(Pokračování.)

Věstník ministerstva spravedlnosti.

Ministerstvo spravedlnosti upozornilo, že má na skladě některé starší ročníky i jednotlivá čísla svého Věstníku, jež by poskytlo za účelem doplnění sbírek interestedům, kteří by se o ně přihlásili do konce června t. r., za poloviční cenu.

Jsou to: ročníky: I. (1919 — čes. i něm. 10 Kč), II. (1920 — 6 Kč), IV., V. (1922, 1923 — čes. 10 Kč, něm. 7-50 Kč), VI. (1924 — čes. 9 Kč, něm. 7 Kč), VII. (1925 — čes. 10 Kč, něm. 7-50 Kč), VIII. a IX. (1926, 1927 — čes. 10 Kč, něm. 7-50 Kč). Ročník III. jest úplný již jen v německém překladu; vedle úplných ročníků možno obdržeti i některá jednotlivá čísla. Za ½ ceny poskytne také Výbor ze Sbírky zákonů a nařízení v českém i německém vydání, vycházející jako příloha k Věstníku z r. 1922—1926.

Se slevou ⅓ z původní ceny budou vyřízeny dále objednávky rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech civilních a trestních, jež dojdou ve shora označené lhůtě.

Ze svazku I. rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech civilních (1919—1921) jsou rozebrány archy 1, 3—5, z I. svazku rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních archy 4—5. Ostatní svazky II. (1922—1923), III. (1924 až 1925) a IV. (1926—1927) jak občanských, tak i trestních rozhodnutí jsou na skladě celé; možno obdržeti i jednotlivé archy. Přihlášky přijímá administrace Věstníku v ministerstvu spravedlnosti, Praha IV.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Prokázeli-li zrušení veřejné společnosti, může kterýkoli veřejný společník sám o sobě žádati o zápis zrušení společnosti a zápis likvidace, která je zákonným důsledkem jejího zrušení. Při tom může hned žádati dle čl. 133 obch. z. o ustanovení likvidátora soudem.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 23. března 1928 RI 128/28. Krajský soud v Litoměřicích Firm 4915/27.)

Rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích Ck III 81/27 uznáno bylo právem, že se veřejná obchodní společnost B & Co. prohlašuje za zrušenou.

Po pravomocí rozsudku toho podal bývalý veřejný společník A žádost k rejstříkovému soudu, aby do obchodního rejstříku zapsáno bylo zrušení a likvidace společnosti a ustanoven byl likvidátor v osobě od společníků bývalých rozdílné.

První soud žádost zamítl a soud stolice druhé usnesení to potvrdil a sice z toho důvodu, jelikož, ač sporným soudcem vysloveno bylo právoplatně zrušení veřejné společnosti, nebylo ohledně likvidace a likvidátorů ničeho ustanoveno. V tom směru není ale mezi společníky shody, naopak je tu rozpor jak

co do likvidace tak co do osoby likvidatora a tato otázka má se řešiti na žalobu kteréhokoli společníka jen sporem.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu zápis navrhu- jícího bývalého společníka A., zrušil usnesení obou nižších sou- dů a uložil soudu rejstříkovému, aby o opovědi veřejného spo- lečníka A. nehledě k svému zamítacímu důvodu znovu rozhodl.

Důvody: Veřejný společník A. opověděl k zápisu do ob- chodního rejstříku také zrušení společnosti B. & Co. Zrušení společnosti musí býti dle čl. 129 obch. z. opovězeno k zápisu do rejstříku. Likvidace jest zákonným následkem zru- šení, aniž by bylo třeba, aby společníci výslovně prohlásili, že má býti předsevzata. Za to mohou se společníci výslovně usnésti na jiném způsobu vzájemného vypořádání. Pokud je předpis zákona o likvidaci jako následku zrušení společnosti povahy dispositivní.

Že společnost byla zrušena, není sporno a je to také pro- kázáno právoplatným rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích z 28. listopadu 1927 Ck III. 81/27.

Jest tudíž k opovědi zrušení společnosti legitimován kterýkoli ze společníků sám o sobě.

Pokud jde o likvidaci, nebylo tvrzeno, že by byli veřejní společníci ujednali ať v původní smlouvě ať dodatečně, jiný způsob vypořádání společenského poměru, nastává tedy zákonný důsledek zrušení společnosti, to jest likvidace, a není dů- vodu, aby byl zásadně odepřen zápis likvidace, rozumí se zá- roveň s likvidatory a likvidační firmou.

Jde tedy již jen o osobu likvidatorovu. Navrhovatel se domáhá, aby byl likvidator ustanoven soudem a aby jím nebyl nikdo z obou společníků. Dle čl. 133 obch. z. odst. druhý jest takový návrh, třeba jen jediného společníka, přípustný a může býti dle něho uznáno, jsou-li tu důležité důvody, o čemž je rozhodnouti v řízení nesporné, nejsou-li spornými skutko- vé předpoklady pro ustanovení likvidatora soudem, pokud se týče, jsou-li ihned prokázatelné.

Touto otázkou se nižší soudy neobíraly a bylo proto roz- hodnouti, jak se stalo.

Je-li jisto a prokázáno v opovědi výmazu firmy obchodní společnosti, že společnost již podnik neprovozuje, pak není třeba, aby opověď výmazu firmy byla podána všemi společníky, stačí podal-li ji likvidator spo- lečnosti.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 9. března 1928 RI 153/28. Krajský soud v Litoměřicích Firm 4972/27.)

Rejstříkový soud zamítl opověď výmazu firmy P. & Co. v likvidaci z toho důvodu, že opověď musí podána býti od všech účastníků, tedy v daném případě, kde jedná se o komanditní společnost, kteráž pozůstává z jednoho komplementá- ře a jednoho komandisty, nestačí, když opověď podal likvi- dator s komanditistou bez souhlasu komplementáře.

Rekursní soud nevyhověl stížnosti.

Nejvyšší soud však k dovolací stížnosti zrušil usnesení nižších soudů a uložil soudu rejstříkovému, aby o opovědi vý- mazu znovu rozhodl.

O důvodnění: Jde o výmaz firmy zrušené komandit- ní společnosti, k němuž možno přikročiti teprve po zastavení provozu závodu (srovn. nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 10. prosince 1901 č. 40 věstníku). Dle sdělení okresní po- litické správy v Děčíně ze dne 10. prosince 1927 byla živnost jmenované firmy odhlášena již 20. srpna 1923 a prohlásila také berní správa v Děčíně přípisem ze dne 14. září 1927, že nečiní námitek, aby firma byla vymazána.

Nejen že tedy není důvodu, aby byla firma nadále zapsána v obchodním rejstříku, naopak rejstříkový soud byl by musil dle čl. 25 a 26 obch. zák. působil k tomu, aby »účastníci« za- vedli rejstříkový pořádek t. j. opověděli výmaz firmy.

Tuto opověď podali likvidator Ing. Sch. a komanditista Dr. F., nižší soudy nevzaly však opověď na vědomí, postráda- jíce ověřený výkaz souhlasu komplementáře P. Leč zákon ni- kde nepraví, že takovou opověď musejí učiniti v s i c h n i účast- níci a jest věci rejstříkového soudu, aby posoudil, či opověď mu z a d a n ý c h poměrů stačí, neboť jde o to, aby skutečnost nepochybně nastala (zánik firmy) byla učiněna zjevnou a bylo vyhověno zásadám, na nichž vedení rejstříku spočívá.

Nejvyšší soud má za to, že v tomto případě stačí opověď výmazu firmy podaná jediným likvidátorem společnosti a ko- mandistou, když jest zjištěno, že společnost již podnik ne-

provozuje a že bývalý komplementář zmocnil likvidatora, aby závod se všemi aktivy a pasivy, včetně nemovitostí s příslu- šenstvím, jako celek prodal z volné ruky, což že se také stalo, nutno pokládati za osvědčeno přílohou E, uváží-li se dále, že při opovědi výmazu firmy likvidátorem a komanditistou nejde o zákonné zastoupení společnosti k uzavření právního jednání ve smyslu čl. 136 obch. z., nýbrž jen o ohlášení skončené likvi- dace dle čl. 129 obch. z., jehož nutným následkem je výmaz firmy.

Napadené usnesení je tedy ve zřejmém odporu se záko- nem, dovolací rekurs jest tedy v § 16 cíl. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. odůvodněn a bylo rozhodnouti, jak se stalo.

—r.

Z E D N E

Státní pozemkový úřad. Na pražskou komoru došlo ně- kolik stížností, že různá družstva statkářů a nájemců, v jed- nom případě i také, že jeden advokát uchází se u přídělců, aby jim bylo svěřeno provedení knihovních pořádků přídě- lových.

Následkem toho spojila se notářská komora pražská s ko- morou advokátní a oba předsedové komor intervenovali u S. P. Ú. — Zde bylo jim sděleno, že úmluva, která byla uzavřena mezi S. P. Ú. a komorami notářskou a advokátní, platila pou- ze do konce r. 1924 a že nadále S. P. Ú. nemá v úmyslu práce přídělové svěřovati advokátům a notářům, nýbrž, že je bude prováděti sám svými konceptními úředníky, pro něž nemá práce.

Proti tomuto rozhodnutí ovšem není možna žádná stíž- nost a S. P. Ú. dle našeho náhledu jest v právu, ovšem ale jen potud, pokud práce tyto konati bude stranám zdarma, ne- boť ani úřad státní nesmí, pokud nejsou zavedeny pro jeho úkony zvláštní poplatky, požadovati od stran úplaty za práce konané pouze ve prospěch stran. Bude dobře, jestliže kole- gové budou na stráž a nám sdělí, jak se tato praxe bude pro- váděti.

Pokoutnictví. K našemu i komornímu vyzvání došla celá řada stížností do různých družstev a jiných korporací, které zabývají se po živnostensku pracemi právníckými. Jsme si jisti toho, že takových případů naskytá se v každém okresu několik a proto žádáme opětně všechny kolegy, aby nám každý takový případ oznámili a to co nejdříve, neboť chceme ve věci té vypracovati pamětní spis, náležitě doložený, za tím účelem, aby se již jednou hnulo se zákonem o pokoutnictví, který byl sice vypracován, avšak někde v neznámých konči- nách uvízl.

Obmezený přístup do pozemkových knih. Výnosem ze dne 12. I. 1928 č. 1525/28 svolilo ministerstvo spravedlnosti, aby u jednotlivých soudů, kde se toho jeví potřeba, místnosti pro knihy pozemkové, rejstřík obchodní a společenstevní, byly uza- vřeny pro obecnost pro část úředních hodin, přiměřenou místním poměrům a potřebě obecnosti. — Některé soudy pou- žily tohoto svolení ihned a zakazují přístup do knih pozem- kových od 8—10 a od 12—14 hodin. — Tímto opatřením dotče- ní jsou těžce právní zástupcové, neboť zejména na venkově přicházejí strany i časně ráno k notáři k právním jednáním, k nimž jest třeba nahlédnutí do knih neb do rejstříku obcho- dního. — Časným nahlédnutím bylo umožněno, že listina práv- ní mohla býti sepsána ihned — Nyní jest to ztíženo, neboť strany musí čekat, než knihy se otevrou a než opatří se lu- strum, uplyne opět drahý čas, takže zhusta nemožno dopo- ledne listiny sepsati a strany jsou nuceny strávití celý den v městě okresním.

Vzhledem k tomu vypracovala notářská komora pražská zvláštní podání na ministerstvo spravedlnosti, jež spolupode- psala i advokátní komora a komora inženýrská a v němž se dožadujeme, aby aspoň právním zástupcům a úředně oprá- věným inženýrům dovolen byl přístup do knih pozemkových a rejstříků obchodních tak, jako dosavad.

Opava. Notář F. Kovář v Nymburce zasílá ku referátu o schůzi odboru »Praha« spolku notářů čsl., ze dne 25. února 1928 o přednášce na thema »Nesrovnalosti sa- zební a pojednací« tuto opravu: Není správné, že přednášející poukázal k tomu, jak sazby notářského tarifu jsou oproti ostatním sazбám všech stavů ostatních jako na příklad advokátního, inženýrského a tak podobně o mnoho nižší a že notářský tarif původně pro rok 1871 určený doznal do roku